ผลการใช้กากมันสำปะหลังต่อผลผลิตโคนม

Effect of utilization of cassava pulp on performance of dairy cows

พิพัฒน์ เหลืองลาวัณย์

สาขาวิชาเทคโนโลยีการผลิตสัตว์

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี

ความสำคัญและที่มาของการวิจัย

- ต้นทุนการผลิตน้ำนมกว่า 60 - 70% คือค่าอาหาร
- ปัจจุบันราคาของวัตถุดิบอาหารชนิดต่างๆ สูงขึ้น
- มันสำปะหลังและ กากน้ำตาล ก็ถูกนำไปใช้เป็นวัตถุดิบในการผลิตเอทานอล
- กากมันสำปะหลังซึ่งเป็นผลพลอยได้จากอุตสาหกรรมผลิตแป้งมันสำปะหลังมาเป็นแหล่งพลังงานในสูตรอาหารโคนม
- มีปริมาณกากมัน 1.5 ล้านตัน ซึ่งได้มาจากมันสำปะหลัง 20 ล้านตัน

Cassava

การผลิตมันสำปะหลังในประเทศไทย

Cassava : Area, production and yield by Region, 1999 - 2000

ภาค	เนื้อที่ปลูก (พันไร่)		เนื้อที่เก็บเกี่ยว (พันไร่)		ผลผลิต (พันตัน)		ผลผลิตเฉลี่ย/ไร่ (กก.)	
	2542	2543	2542	2543	2542	2543	2542	2543
เหนือ	938	1,035	884	994	2,134	2,669	2,413	2,685
อีสาน	4,162	4,219	3,872	4,037	9,246	10,472	2,388	2,594
กลาง	2,098	2,150	1,902	2,036	5,125	5,922	2,695	2,908
รวม	7,199	7,405	6,658	7,068	16,506	19,064	2,479	2,697

ที่มา : http:\\www.aeo.org.th (website : สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร)

Cassava roots

Cassava pulp

Cassava chips

Cassava Starch Manufacturing Process

1 Raw Material Preparation

2 Rasping of Cassava Roots

3 Starch Extraction

4 Drying Process

Residue

Cassava pulp

วัตถุประสงค์การวิจัย

เพื่อการศึกษาระดับของการใช้กากมันสำปะหลังเป็นแหล่งวัตถุดิบพลังงานในอาหารข้นเชิงพาณิชย์ต่อการให้ผลผลิตและคุณภาพของน้ำนมของโคนม

วิธีดำเนินการวิจัย

- จัดกลุ่มโคนมลูกผสมโฮลสไตลน์ฟรีเชียนในระยะกลางของการให้นม 24 ตัว ออกเป็น 3 กลุ่มการทดลอง โดยมีปริมาณน้ำนมเฉลี่ย 13.2±2.1 kg, จำนวนวันให้นมเฉลี่ย 114±42 วัน, อายุเฉลี่ย 48.2±7.0 เดือน และน้ำหนักเฉลี่ย 437±55 kg
- โดยทุกกลุ่มการทดลองจะได้รับหญ้าหมักและอาหารอาหารข้นตามสูตรอาหาร

Table 1.Formulation of concentrates used in the experiment (kg fresh weight)

Ingredients	35% cassava pulp	40% cassava pulp	45% cassava pulp
Cassava pulp	35	40	45
Corn	25.5	20.5	15.5
Soy bean meal	16	16	16
Rice bran	10	10	10
Molasses	10	10	10
Urea	2.5	2.5	2.5
Mineral mix	0.5	0.5	0.5
Premix	0.5	0.5	0.5
Total	100	100	100

- ทำการเก็บข้อมูลเป็นระยะเวลา 30 วัน ซึ่งแบ่งออกเป็น 6 ช่วงการทดลอง ช่วงละ 5 วัน
- สุ่มเก็บตัวอย่างน้ำนมช่วงละ 1 ครั้ง (เย็น-เช้า) นำไปวิเคราะห์องค์ประกอบทางเคมีของน้ำนม ด้วยเครื่อง Milkoscan รุ่น S50
- ทำการวัดการกินได้ช่วงละ 2 ครั้ง นำตัวอย่างอาหารมาวิเคราะห์หาองค์ประกอบทางเคมีโดยวิธี ProximateAnalysis
- ทำการชั่งน้ำหนักตัวก่อน และ หลังการทดลองของโคนมทุกตัว

การวิเคราะห์ข้อมูล

นำข้อมูลไปวิเคราะห์ความแปรปรวน (ANOVA) เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยโดยวิธี Duncan's new multiple range test (DMRT) วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SAS (SAS, 1988)

ผลและวิจารณ์ผลการทดลอง

Table 2. Chemical composition and Energy values of cassava pulp

Ingredients	cassava pulp	Energy values	cassava pulp
Dry matter	92.6 ± 0.06	TDN_{1X}(%)	70.26 ± 0.14
CP	2.6 ± 0.06	DE_{1X}(Mcal/kg)	2.98 ± 0.01
EE	0.2 ± 0.04	DE_P(Mcal/kg)	2.78 ± 0.01
ASH	3.8 ± 0.01	ME_P(Mcal/kg)	2.36 ± 0.01
CF	6.6 ± 0.04	NE_{LP}(Mcal/kg)	1.47 ± 0.01
NDF	37.6 ± 0.18		
ADF	9.8 ± 0.12		
ADL	3.9 ± 0.04		
NFC	55.9 ± 0.17		

Mean ± SE

Table 3. Chemical composition of feeds

Ingredients	35% cassava pulp	40% cassava pulp	45% cassava pulp
Dry matter	86.9	87.9	87.2
CP	21.7	21.4	21.3
EE	3.5	2.9	2.4
Ash	6.4	6.7	6.9
CF	9.6	10.7	11.7
NDF	31.6	35.7	42.5
ADF	13.1	14.6	13.9
ADL	2.3	2.4	2.4
NDIN	1.4	1.4	1.3
ADIN	1.2	1.2	1.3

Table 4. Mean values for DM and CP consumption of the experimental cows.

	35% cassava pulp	40% cassava pulp	45% cassava pulp	Pr>F	SEM
DM intake					
Concentrate (kg/d)	**7.0**	**7.0**	**7.0**	**-**	**-**
Grasssilage (kg/d)	**8.3**	**8.8**	**8.8**	**0.749**	**0.52**
Total	**15.3**	**15.8**	**15.8**	**0.703**	**1.09**
CP intake					
Concentrate (g/d)	**1518**	**1501**	**1512**	**-**	**-**
Grass silage (g/d)	**604**	**641**	**643**	**0.751**	**38.46**
Total	**2122**	**2141**	**2155**	**0.734**	**38.46**

Table 5. Mean performance values of the experimental cows.

	35% cassava pulp	40% cassava pulp	45% cassava pulp	Pr>F	SEM
Milk yield (kg/d)	14.2	14.1	14.8	0.742	0.71
3.5% FCM (kg/d)	13.8	14.1	14.8	0.556	0.60
% Fat	3.33	3.48	3.49	0.484	0.10
% Protein	2.77	2.84	2.69	0.227	0.05
% Lactose	4.41	4.76	4.39	0.115	0.07
% SNF	8.11	8.21	7.95	0.174	0.09
% Total solid	11.42	11.40	11.42	0.992	0.17
Body weight (kg)	432	446	455	0.726	20.5
Live weight change (g/d)	+36 c	+232 a	+125 b	0.013	9.7

a-c values with no common superscript differ significantly ($p<0.05$)

SEM = standard error of the mean.

สรุปผลการทดลอง

- การใช้กากมันสำปะหลังในแต่ละระดับไม่มีความแตกต่างกัน
- ดังนั้นการใช้กากมันสำปะหลังในสูตรอาหารข้นจึงสามารถใช้ได้ในระดับที่สูงสุด คือ ระดับ 45 เปอร์เซ็นต์
- กากมันสำปะหลังนั้นมีโปรตีนที่ค่อนข้างต่ำ
- การนำไปใช้นั้นควรคำนึงถึงแหล่งโปรตีนในสูตรอาหารควบคู่ไปด้วย

จบการนำเสนอ